

บทคัดย่อ (Abstract)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพรวมนโยบายต่างประเทศของไทยในยุคสงครามเย็น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1) ช่วงระยะแรกของยุคสงครามเย็น เป็นนโยบายต่างประเทศที่ถูกกำหนดโดยอิทธิพลของปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อตอบสนองผลประโยชน์และความมั่นคงทางการเมืองของกลุ่มผู้อำนาจมากกว่าเรื่องของความมั่นคงของประเทศ เป็นการใช้ประโยชน์จากปัจจัยภายนอก (การที่โครงสร้างอำนาจในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบ่งเป็นสองขั้วอย่างชัดเจนและนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ของสหรัฐฯ) มารับใช้ผลประโยชน์ด้านการเมืองและความมั่นคงของกลุ่มอำนาจ/รัฐบาลในยุคนี้ (ดังเช่นสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ สมัยรัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์) เป็นเรื่องของ การพึ่งอิทธิพลของปัจจัยภายนอกเพื่อมาเสริมฐานอำนาจภายในให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นและเพื่อการกำจัดศัตรูภายในได้สะดวกยิ่งขึ้น

2) ช่วงกลางยุคสงครามเย็น อิทธิพลของปัจจัยภายนอกได้เข้ามามีบทบาทและความสำคัญโดยตรงต่อการมองปัญหาด้านความมั่นคงและต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยทำให้ประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงและความอยู่รอดของประเทศมีน้ำหนักและความสำคัญสูงสุด ปัจจัยด้านอุดมการณ์มีอิทธิพลผูกขาดและครอบงำชี้ขาดทั้งด้านนโยบายภายในและภายนอก

มีการมองว่าผลประโยชน์ของสหรัฐฯ คือผลประโยชน์ของไทยเช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นเรื่องของการต่อสู้ระหว่าง “ความดี” กับ “ความชั่วร้าย” ระหว่างขาวกับดำ (Manichean view)

3) ช่วงปลายยุคสงครามเย็น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจเริ่มมีพัฒนาการที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการปรับ/เปลี่ยนด้านนโยบาย ท่าทีและผลประโยชน์ของมหาอำนาจทั้งสองค่าย ซึ่งได้มีผลกระทบต่อดุลอำนาจ (ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค) และต่อนโยบายต่างประเทศของทุกประเทศ (รวมทั้งไทยด้วย) เป็นปรากฏการณ์ที่ตอกย้ำและยืนยันความเป็นสัจธรรมของคำกล่าวที่ว่าในโลกของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่มีมิตรถาวรมีแต่ผลประโยชน์เท่านั้นที่ถาวร นอกจากนั้นคำจำกัดความของคำว่าความมั่นคงเริ่มมีลักษณะซับซ้อนและกินใจความกว้างกว่าเพียงแค่มิติด้านการเมืองและการทหาร อีกทั้งปรากฏการณ์ของการเสื่อมของอิทธิพลของปัจจัยอุดมการณ์ที่เคยมีอิทธิพลสูงในช่วงกลางยุคสงครามเย็นได้เป็นผลทำให้โครงสร้างอำนาจในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีความเป็นสัเทหะชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นโยบายต่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็นเป็นนโยบายต่างประเทศที่ได้รับอิทธิพลและผลกระทบทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมจากพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ในด้านต่างๆ ตลอดจนจากความขัดแย้งและความร่วมมือระหว่างประเทศมหาอำนาจตลอดช่วงประมาณ 45 ปี ของยุคสงครามเย็น

Abstract

In summary, the foreign policy of Thailand during the Cold War can be categorized into three periods as follows:

- 1) Early period of the Cold War The foreign policy of Thailand during this period was largely influenced by domestic factors more than external factors and was designed to serve the political and security interests of powerful groups rather than to national security. It is a foreign policy that is based on the exploitation of external factors (a clearly defined bi-polar international system and the anti - communist foreign policy of the United States) in serving the political and security interests of powerful groups /government of the period (such as during the governments of General P. Pibulsonggram and Field Marshal Sarit Thanarat). This period witnessed the dependency of the Government on influential external factors in strengthening domestic political base and in facilitating the elimination of perceived internal political enemies.

- 2) Mid-period of the Cold War External factors have directly and significantly influenced the shaping of security perceptions and the formulation of Thai foreign policy. Security issues and the survival of the nation-state were of highest importance in the national agenda of Thailand. The influence of Ideological factors both monopolized and decisively influenced the formulation of domestic and foreign policies. It was perceived that the interest of the United States was the interest of Thailand as well. International relations was perceived as a struggle between two opposing forces of “Good” and “Evil” and between the dark side black and bright side of international relations. (Manichean view).

- 3) End of the Cold War The major powers of both camps began to show signs of policy adjustment and change in their interests and relationship to each other. The position and national interests of major powers of both camps, impacted the balance of power (at both the global and regional levels) and the foreign policies of all countries (including Thailand) reaffirmed and confirmed that in international relations there are no permanent friends or enemies only permanent interests. It also testified that the definition of security has become more complex and broader than just the political and security dimensions. The waning of ideological factor, which was highly predominant during the Cold War period, has transformed the power structure in the international system into more visible shades of grey.

During the Cold War period the foreign policy of Thailand towards neighboring countries was both directly and indirectly influenced by the various developments and changes as well as the conflict and cooperation between major powers throughout the 45 years of the Cold War period.